

Vesiluonto ja ennallistaminen

Evo—eteläsuomalaisen metsäluonnon suojelua ja tiedotusta -hanke

Tämän diasarjan tekemiseen on saatu EU:n Life-Luonto -rahoitustukea

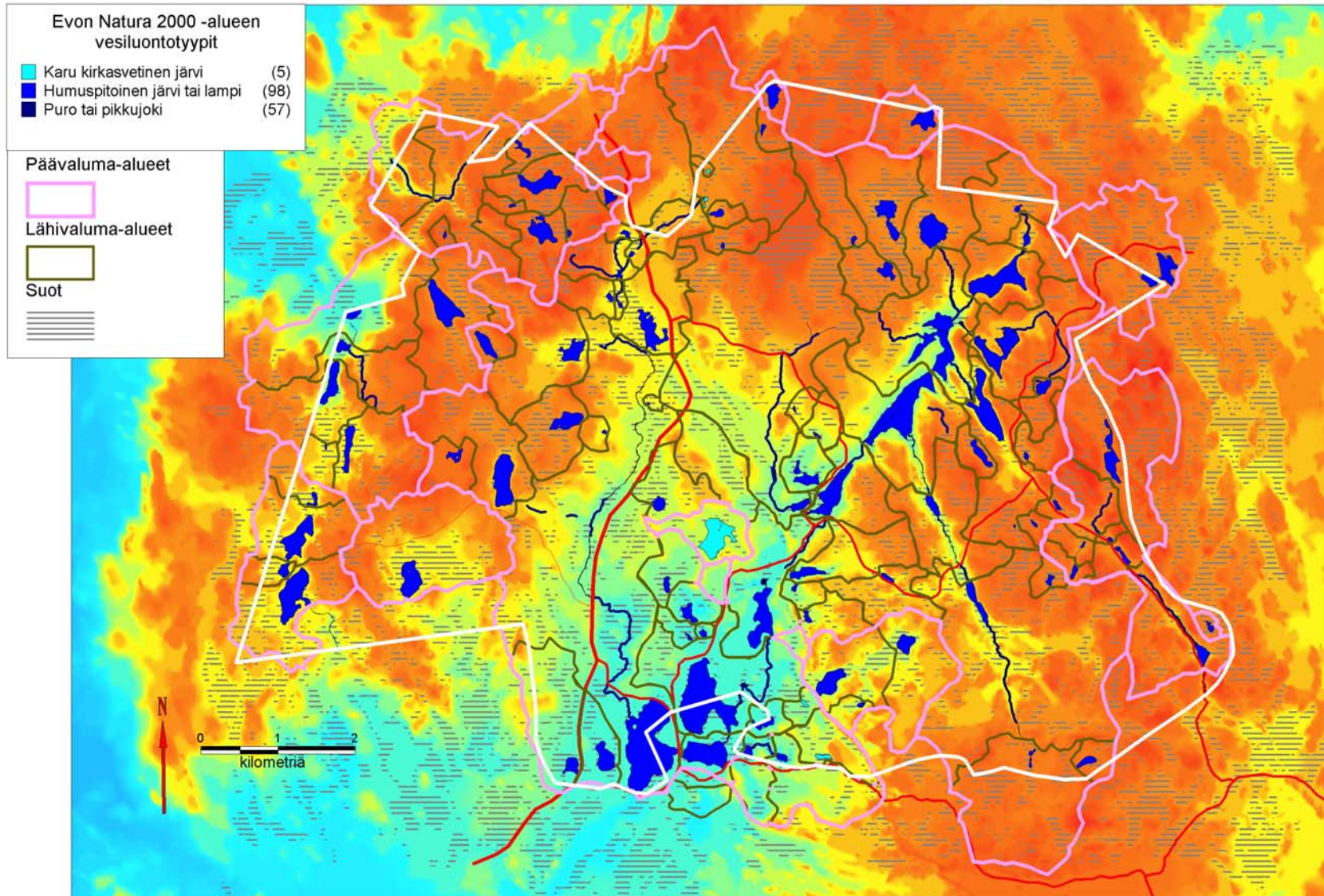

RIISTAN- JA KALANTUTKIMUS

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU

Humuspitoiset järvet ja lammet, karut kirkasvetiset järvet sekä pikkujoet ja purot ovat Evon vesien Natura -luontotyyppejä.

Evon Natura-alueen yli sadasta lammesta ja järvestä lähes kaikki ovat humuspitoisia eli ruskeavetisiä.

Veden ruskea väri ei johdu likaantumisesta vaan se on peräisin metsistä ja soilta veteen liuenneista humusaineista.

Vedennoutimella voidaan ottaa näyte myös syvemmistä vesikerroksista. Kevättalvella humuslammen vedessä on liuennutta happea niukasti, usein vain metrin-parin kerroksessa jään alla.

**Soistuneen rannan saraikko ja kelluslehtinen ulpukkavyö ovat
tyypillistä humuslampien kasvillisuutta.**

Muutamat Evon järvet ovat kirkasvetisiä. Niiden valuma-alueet ovat karuja, maaperältään soraa ja hiekkaa.

Matalassa vedessä kapeana vyönä kasvava nuottaruoho on kirkasvetisten järvien tyypikasvi.

**Lähdelammet, kuvassa
Syrjänalunen, ovat kaikkein
kirkasvetisimpiä.**

Hauki ja ahven ovat Evon järvien yleisimmät kalat.
Humusjärvien kalat ovat väritykseltään tummia.

**Kirkasvetisen järven hauet ja ahvenet ovat selvästi
vaaleampia.**

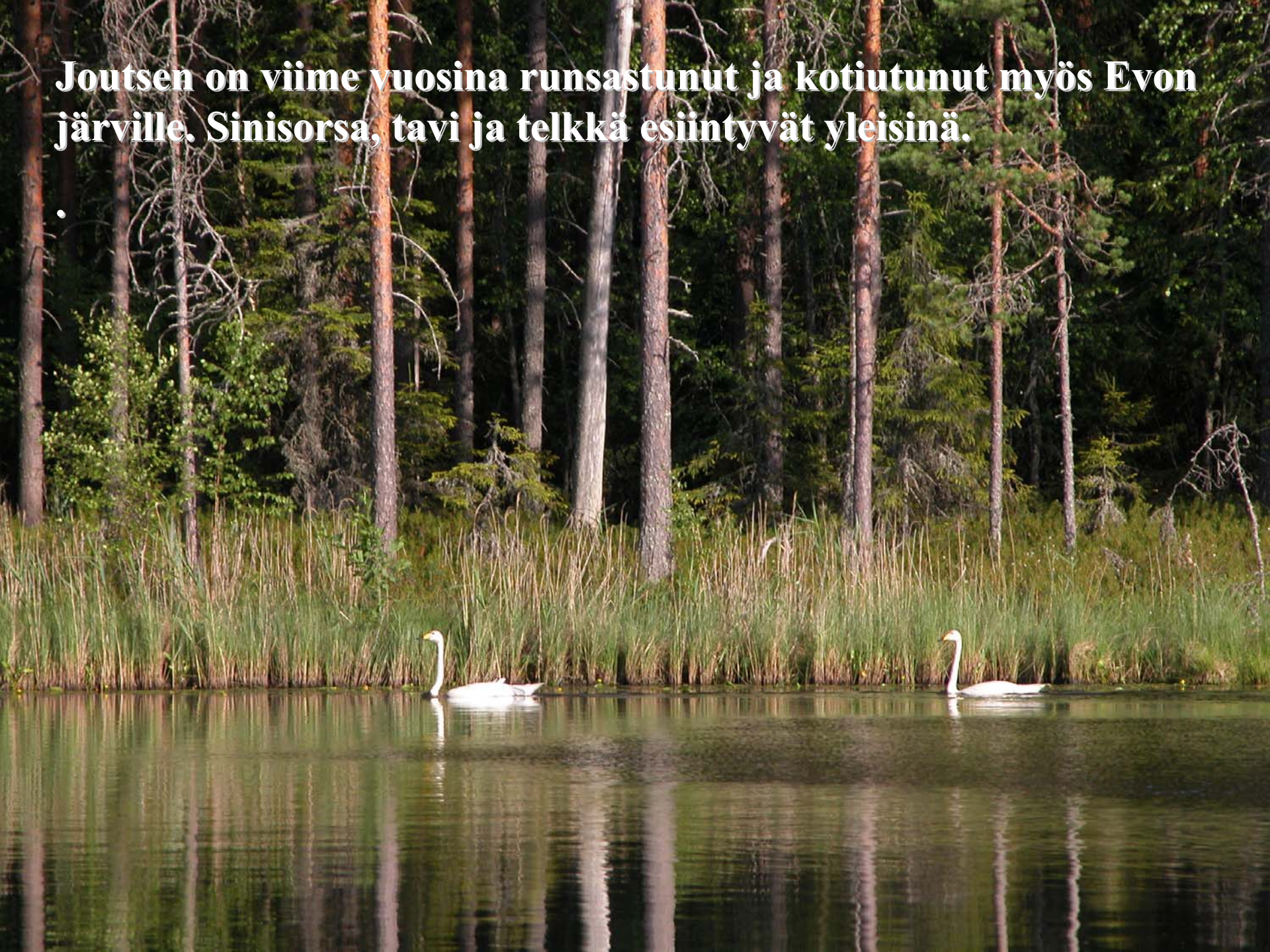
Särki on Evon järvissä yleinen, mutta se ei menesty happamimmissa järvissä. Salakka, lahna, made ja kiiski esiintyvät vain alueen suurimmissa järvissä.

Kuikka on Evon järvien yleisin kalansyöjälintu. Myös kaakkuri, kuikan pienempi sukulaislaji, pesii harvakuuisena pikkujärvillä.

Joutsen on viime vuosina runsastunut ja kotiutunut myös Evon järville. Sinisorsa, tavi ja telkkä esiintyvät yleisinä.

Evon järvet ja lammet ovat tärkeä kohde useissa vesien biologiaa, kaloja ja vesilintuja käsittelevissä tutkimuksissa. Kaloja tutkitaan useimmiten verkoilla tehtävillä koekalastuksilla.

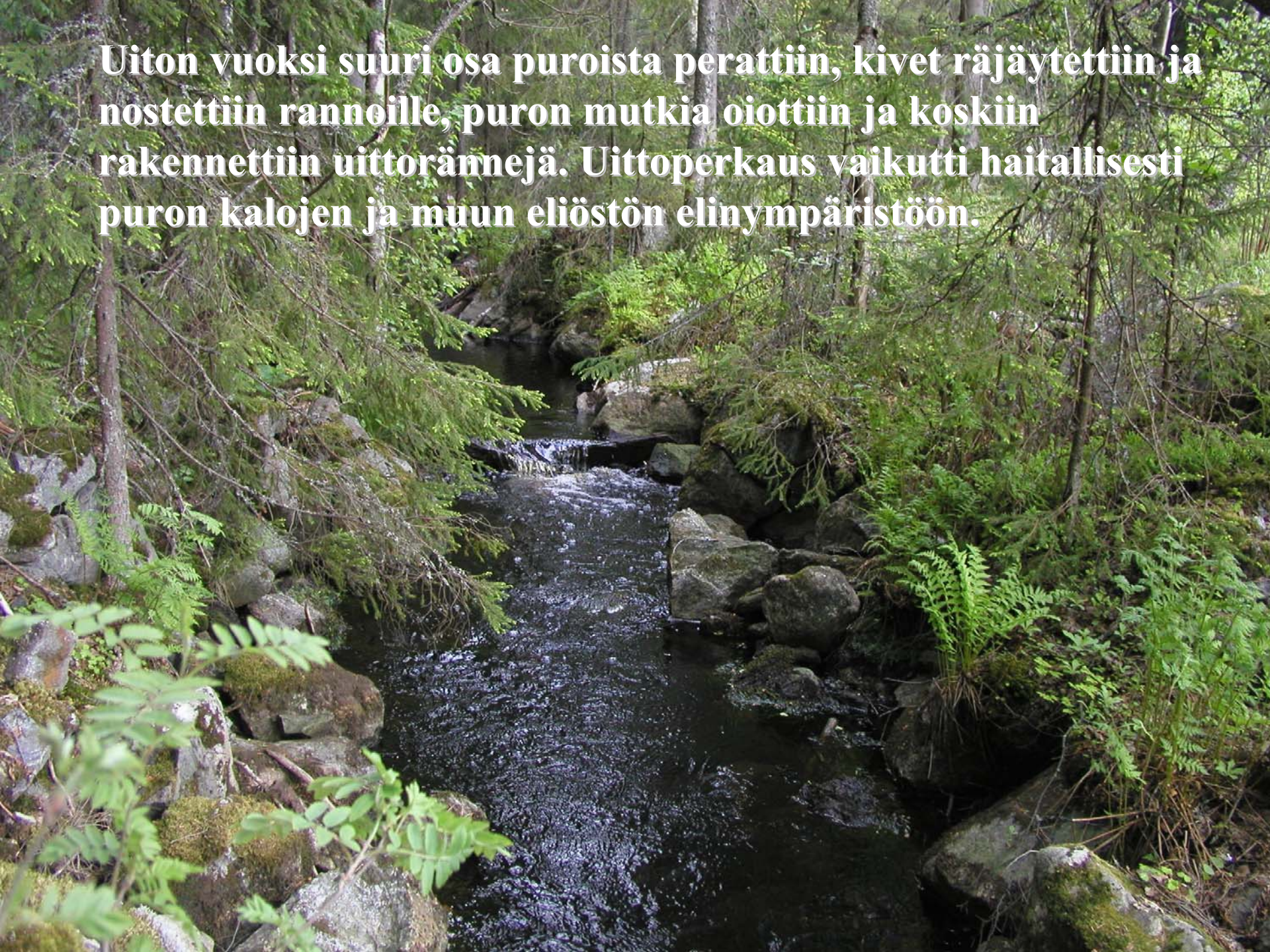
**Evon pikkujouet ja purot ovat luonnontilassa hyvin
kivisiä ja mutkittelevia.**

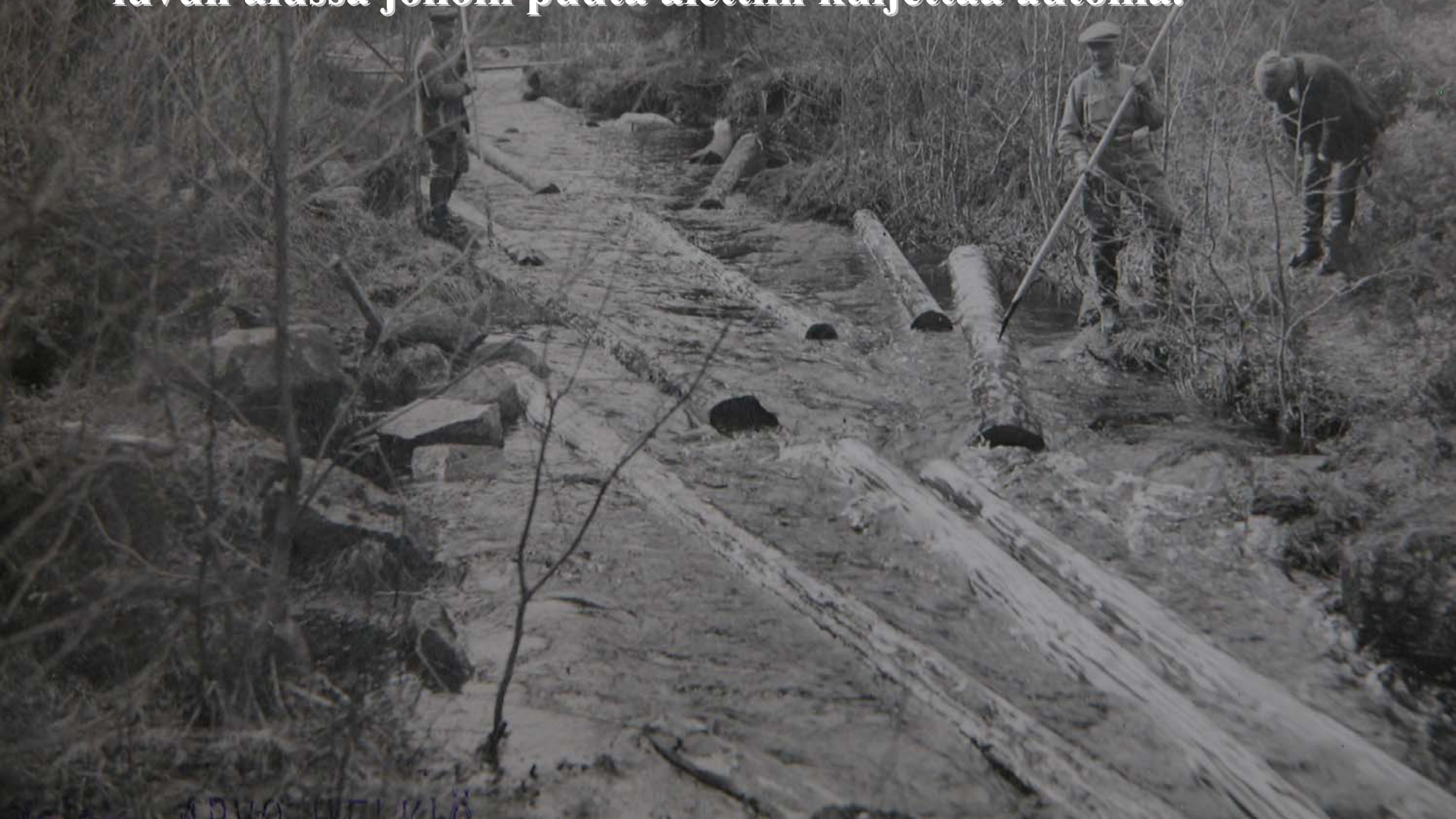
Luonnontilaisen puron sorapohja on puhdas ja kivissä kasvaa pitkiä näkinsammalia, jotka tarjoavat suojaa kaloille ja vesihyönteisille.

Uiton vuoksi suuri osa puroista perattiin, kivet räjäytettiin ja nostettiin rannoille, puron mutkia oiottiin ja koskiin rakennettiin uittorännejä. Uittoperkaus vaikutti haitallisesti puron kalojen ja muun eliöstön elinympäristöön.

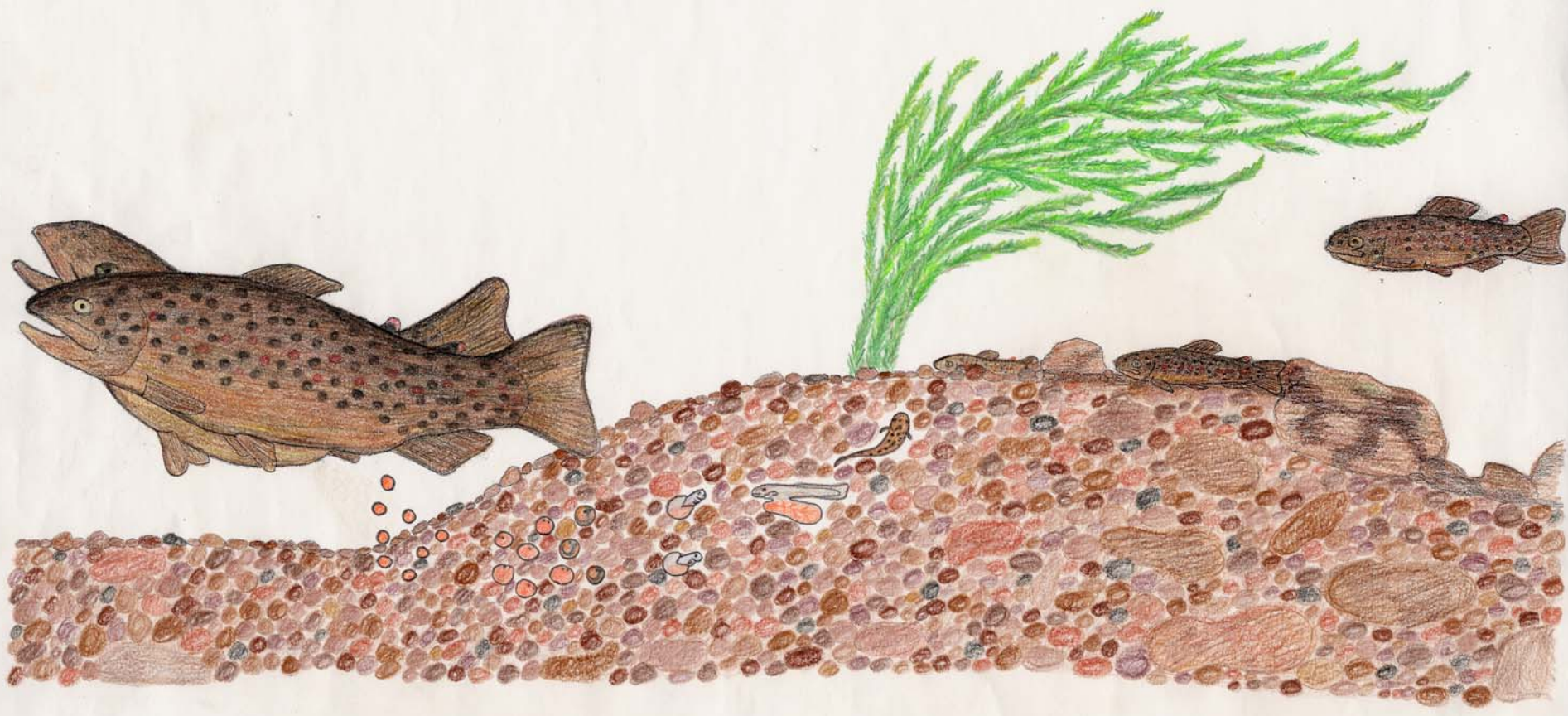

Puuta uitettiin kevättulvan aikaan, ensin puroja ja jokia pitkin järviin, jossa tukkilauttoja hinattiin sahoille ponttuautoilla ja hinaajilla. Evolla uitto lopetettiin 1960-luvun alussa jolloin puuta alettiin kuljettaa autoilla.

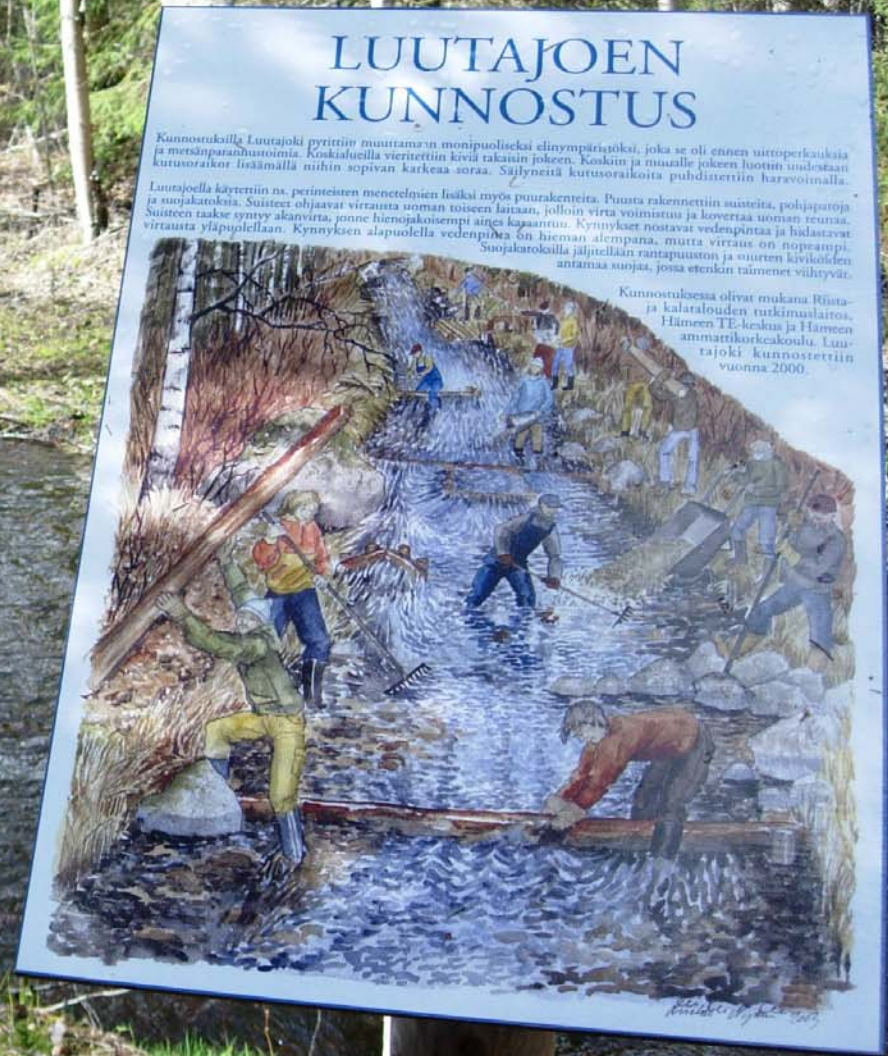
**Uittoperatun Keltaojan luonnontilaa on
palautettu kiveämällä ja tuomalla metsäojituksista
liettyneelle puron pohjalle soraa taimenen
kutupaikoiksi.**

Kunnostettavaan puroon palautetaan taimenen elinkierrossaan tarvitsemia elinympäristöjä: kutusoraikoita, jotka toimivat myös mädin ja pikkupoikasten elinympäristönä, kivikoita poikasten suojapaikoiksi ja suuria kiviä ja virranohjaimia, jotka luovat puroon suurempien taimenten suosimia poteroita ja akanvirtoja.

Luutajoelle rakennettiin puroluonnosta ja sen kunnostuksesta kertova luontopolku - Taimenpolku.

**Keltaojan ennallistettuihin koskiin istutettiin
Luutajoen purotaimenen poikasia keväällä 2004.
Ne ovat menestyneet Keltaojassa hyvin.**

Purotaimenten menestymistä Evon puroissa seurataan sähkökalastuksella, jolla kalat tainnutetaan niitä vahingoittamatta.

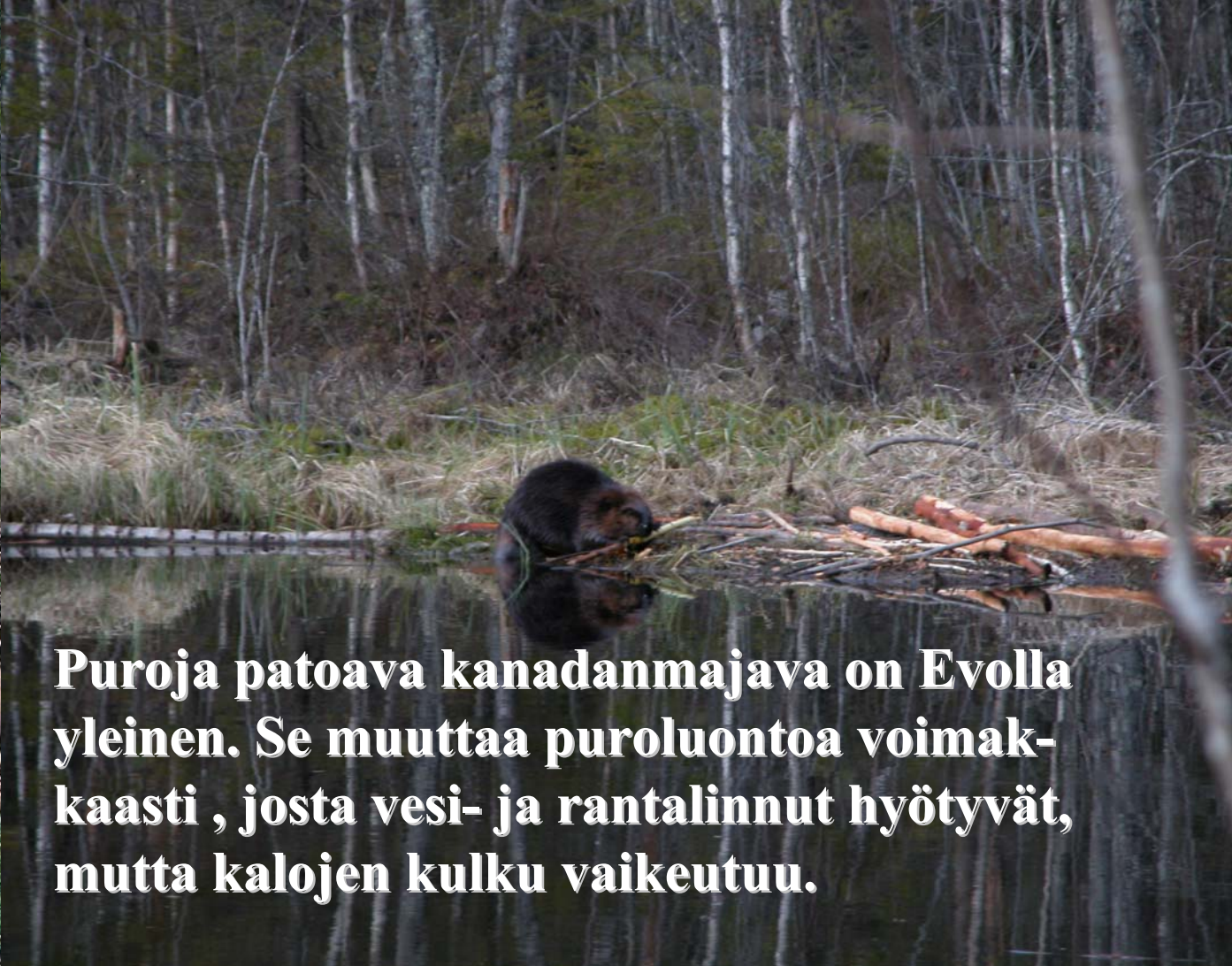
Purotaimenet mitataan, punnitaan ja vapautetaan takaisin puroon. Tämä 17 cm pituinen yksilö on iältään kolme- tai neljävuotias.

Koskikara on pohjaeläimiä puroista ravinnokseen sukkelteleva Evon purojen talvivieras. Saukko etsii puroista kaloja ja sammakoita ja talviaikaan sen lumijäljet kertovat lajin läsnäolosta alueella.

Puroja patoava kanadanmajava on Evolla yleinen. Se muuttaa puroluontoa voimakkaasti , josta vesi- ja rantalinnut hyötyvät, mutta kalojen kulku vaikeutuu.

Purouomien ohella Evo-Life-hankkeessa ennallistettiin myös purojen valuma-alueita. Keltaojan latvoilta purettiin vanhan kalankasvatuslammikon pato ja virtaus ohjattiin takaisin luonnonuomaan. Lammikon pohja palautettiin soistumaan korveksi.

Purojen valuma-alueilta on tukittu myös vanhoja metsäojia, mikä ajanmittaen parantaa veden laatua ja tasaa virtaamia.